

Kazachstán

V roce 2018 pokračoval růst kazachstánské ekonomiky, HDP za první tři čtvrtletí vzrostl o 4,1 %. Došlo ke snížení inflace na 6,4 % (2018). Úroveň nezaměstnanosti se pohybuje okolo 5 %. Bilance běžného účtu je odhadována dle MMF v přebytku 0,3 mld. USD. Státní rozpočet je pouze mírně deficitní, ovšem to je umožněno převody z Národního fondu, který byl naplněn příjmy z těžby ropy v letech hojnosti. Převody se sice postupně snižují, nicméně i ve střednědobém výhledu budou přesahovat příjmy fondu.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	1,1	4,0	3,7	3,1	3,2	3,3
HDP/obyv. (USD)	7 658	8 762	9 977	10 447	10 998	11 605
Míra inflace (%)	14,6	7,4	6,4	5,6	4,6	4,0
Nezaměstnanost (%)	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8,9	-5,4	-0,3	0,3	0,2	0,2
Populace (mil.)	17,9	18,2	18,5	18,7	19	19,3
Konkurenceschopnost	53/138	57/137	59/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: WEF, OECD, SB, WEF

- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kazachstán umístil na 59. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 5/7.

Vývoz ČR do Kazachstánu 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	1 423 897	23,4	356 753	299,1
8707	Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705	1 076 300	17,7	410 040	162,5
8471	Stroje pro automat. zprac. dat, jednotky, snímače ap.	923 948	15,2	1 058 883	-12,7
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	588 110	9,7	243 812	141,2
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	208 021	3,4	160 733	29,4
8421	Odstředivky přístroje k filtrování čištění	120 663	2,0	14 721	719,7
8481	Kohouty ventily aj. pro potrubí kotle vany aj.	77 526	1,3	99 747	-22,3
8528	Monitory, projektory, bez TV, přijímače televizní	72 165	1,2	100 807	-28,4
8507	Elektrické akumulátory, včetně separátorů	70 767	1,2	71 444	-0,9
8518	Mikrofony, reproduktory, sluchátka, zesilovače	60 583	1,0	33 005	83,6
Celkem TOP 10		4 621 980	76,1	2 549 945	81,3
Celkem vývoz		6 074 443		5 024 478	20,9

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kazachstánu 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
2709	Oleje minerální a z nerostů živčinných surové	12 290 832	86,3	9 808 025	25,3
2804	Vodík plyny vzácné nekovy ostatní	1 060 074	7,4	1 075 654	-1,4
7202	Feroslitiny	611 102	4,3	582 766	4,9
6806	Vlna strusková horninová aj. vermikulit ap.	82 510	0,6	83 811	-1,6
0304	Filé aj. maso rybí čerstvé chlazené zmrazené	59 509	0,4	29 768	99,9
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	34 136	0,2	52 118	-34,5
1204	Semena lněná i drcená	32 122	0,2	40 519	-20,7
2835	Fosforany fosforitany fosforečnany polyfosf	21 357	0,1	–	–
8103	Tantal výrobky z něj odpady šrot	18 427	0,1	23 917	-23,0
5201	Bavlna nemykaná nečesaná	7 747	0,1	41 244	-81,2
Celkem TOP 10		14 217 816	99,8	11 737 822	21,1
Celkem dovoz		14 247 766		11 841 461	20,3

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Energetický průmysl

Energetickou infrastrukturu lze charakterizovat v KZ jako „stárnoucí“. Její modernizace a rozvoj si budou vyžadovat velké náklady. Konkrétně u elektráren dosahuje úroveň amortizace 70 % (průměrné stáří tepelných elektráren dosahuje 30 let, vodních elektráren 35 let). Přenosová soustava je propojena nedostatečně, čímž je omezen její exportní a tranzitní potenciál. Příležitosti pro české společnosti existují v Kazachstánu v několika oblastech, při výstavbě elektráren (české společnosti zpravidla působí jako subdodavatelé) a zejména při modernizaci existujících elektráren. Dále jde o dodávky elektrotechnických výrobků, zařízení pro elektrárny, trafostanice, rozvody elektrické energie, dodávky čerpadel, speciálních ocelových trub, ventilů, filtrů apod. Možnosti existují také u rekonstrukcí a modernizací malých vodních elektráren po celém Kazachstánu a u rekonstrukce a budování nových kotelen. Důležitý je též vládní program zaměřený na energetickou efektivnost a energetické úspory.

► Důlní, těžební a ropný průmysl

V Kazachstánu probíhá těžba řady surovin. Příkladem může být uhlí, jehož celkové zásoby v zemi se odhadují na 35 mld. tun. Více jak 90 % zásob uhlí se nachází v severní a centrální části Kazachstánu. Prokázané zásoby plynu v Kazachstánu dosahují úrovně 2,5 triliónu m³ s tím, že celkové zásoby činí 3,3–3,7 triliónu m³. Prokázané zásoby ropy v Kazachstánu dosahují cca 30–38 mld. barelů. Odhaduje se, že „těžitelných“ je v současné době cca 10 mld. barelů ropy. V kazašském sektoru Kaspického moře se zásoby odhadují na 125 mld. barelů ropy. Těží se též železo, barevné kovy, uran atd. Těžba vyžaduje průběžné investice, což (spolu s již existujícími referencemi českých technologií a zařízení) otevírá prostor pro budoucí dodávky z ČR.

► Obranný průmysl

Možnosti spolupráce s kazachstánskou stranou ve vojenské oblasti jsou soustředěné na modernizaci starých a nákupy nových letadel, na české palné zbraně (pistole, pušky, samopaly apod.), dodávky nákladních vojenských vozidel apod. Silnou roli má v této oblasti stát, tj. předpokládají se intervence ze strany státní správy ČR ve prospěch českých výrobců. Obchodní možnosti představují též nákupy vojenské techniky a munice prostřednictvím aukcí. V květnu 2016 ohlásilo kazašské ministerstvo obrany záměr dojednat kontrakty v celkové hodnotě cca 2 mld. eur, které budou realizovány do roku 2020. I přes více vektorovou politiku je v sektoru obranného průmyslu citelná dominance Ruska, což při současné mezinárodní situaci ztěžuje možnosti vývozu z ČR.

► Stavební průmysl

Stavebnictví prožívá v Kazachstánu dlouholetý růst. V oboru je velká konkurence často relativně levných stavebních společností z blízkého zahraničí. Možnosti existují u zakázek na stavby v rámci budování tranzitního silničního koridoru (mosty, infrastruktura kolem silnice apod. při samotné výstavbě silnic/dálnic je nutné počítat se silnou konkurencí z Turecka, Číny a místní), u stavebních materiálů včetně stavební izolace, stavební techniky a technologie (vzduchotechnika, klimatizace apod.). Větší možnosti jsou v oblastech souvisejících se stavebnictvím, jako je např. vybavení bytů včetně koupelen, kuchyní, nábytku a zejména skla a porcelánu. Roste zájem o dopravní inženýrství, zejména studie s návrhy zlepšení plynulosti osobní dopravy ve městech.

► Strojírenský průmysl

Strojírenská výroba roste, za 6 let se výroba v sektoru zvýšila celkem 3×, do sektoru směřovaly i významné soukromé investice. Tento trend dále pokračuje a vytváří nové příležitosti pro české firmy. Poptávka je na trhu zejména po jednotlivých obráběcích centrech a dalších strojích a též v některých případech po realizaci větších projektů (technologických centrech), a to v rámci modernizace zpracovatelského průmyslu a obnovování strojírenské základny. Celková modernizace sektoru představuje významnou příležitost pro české strojírenské podniky. Možnou cestou pro financování ze strany klienta je leasing strojů od Rozvojové banky Kazachstánu.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Nové příležitosti existují v Kazachstánu v oblasti vodního hospodářství (úprava vody a její rozvody, filtry na vodu v domácnostech, čištění odpadních vod apod.). Problémem je, že daná sféra patří do působnosti akimátů (obce nebo regiony), kteří jsou značně specifickými zákazníky a často se potýkají s korupčními skandály. Aktuální je též modernizace (či spíše zavádění) systémů sběru a třídění odpadů v největších kazachstánských městech. To ve střednědobém horizontu vytvoří poptávku po technologiích na zpracování pevných odpadů.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví dosahují zhruba 4,5 % HDP země. Celkem 64 % všech nákladů na zdravotnictví je hrazeno ze státních prostředků, z toho je 62 % výdajů směřováno do nemocnic. Připravuje se reforma regionálních nemocnic na víceregionální s rozšířeným spektrem specializací. To souvisí s plánem snížení počtu samostatných subjektů z 360 na 105. Podíl soukromé sféry v celém zdravotnictví činí cca 13 % – tedy 207 mil. eur. Investice v roce 2017 činily cca 230 mil. eur (nárůst o 49,8 %), z toho soukromé investice dosáhly necelé poloviny. Zdvojnásobil se počet informačních systémů ve zdravotnických zařízeních, počet počítačů vrostl 2,4 krát. Příležitosti existují u širokého spektra aktivit, tj. u přestavby nemocnic a zdravotnických zařízení, specializovaných zdravotnických zařízení, dodávek zdravotnického materiálu a léků, dodávek zdravotnické techniky včetně nemocničních lůžek, operačních a gynekologických lůžek, komunikační techniky, systémů sterilizace, IT systémů apod.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělství se předpokládá dlouhodobý růst. Možnosti pro spolupráci existují u zemědělské techniky, zejména u technických plodin, osiva a chovu domácího skotu. U nákupu plemenného skotu probíhá subvencování dovozu ze zahraničí (cca 500 eur na kus), plánuje se podpora dovozu až 1 mil. ks do roku 2020. Významné příležitosti existují také u technologií na zpracování zemědělské produkce, např. pekárenského zařízení, balící techniky, linek na stáčení nápojů apod. Kazachstánská vláda poskytuje též další podpory, jako jsou investiční dotace pro instalační a stavební práce, zemědělskou techniku a nákup strojů, kompenzace úrokové míry u úvěrů a leasingů, proplácení až 50 % hodnoty krmiv, veterinárních služeb, paliv a olejů apod. Kazachstánská strana projevuje značný zájem o investice do zemědělského a potravinářského sektoru, zahraničním investorům ale komplikuje situaci nemožnost přímého nákupu zemědělské půdy. V posledních letech bylo v Kazachstánu vybudováno větší množství zemědělských a potravinářských závodů (modernizace pivovarů, nové moderní sklady obilí, závody na mléčné výrobky apod.). V oblasti vývozu existuje prostor zejména u prémiových značek a v případě investic či licenční výroby v Rusku na zásobení trhu touto cestou (ta je aktuálně nejjistější s ohledem na řadu problémů, které českým vývozcům vytváří členství KZ v EAEU – problémy při tranzitu potravin přes Rusko, veterinární a fytosanitární opatření ze strany RF, které jsou často automaticky uplatňovány v dalších státech EAEU).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Strojírenský průmysl	HS 8444 – Stroje k tvarování, stříhání ap., textilních mat.
	HS 8448 – Zařízení přídatná ke stavům, strojům na spřádání ap.
	HS 8453 – Stroje pro zpracování kůží, opravy obuvi aj.
	HS 8457 – Centra obráběcí, stroje obráběcí stavebnicové
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.
	HS 8460 – Stroje obráběcí pro broušení, lapování, leštění ap.
	HS 8462 – Tvářecí stroje na opracování kovů, buchary, lisy ap.
	HS 8468 – Stroje přístroje pro pájení svařování kalení
	HS 9023 – Nástroje, přístroje, modely určené k předvádění
Energetický průmysl	HS 7304 – Trouby, duté profily ap., bežešvé, ze železa a oceli
	HS 8406 – Turbíny na páru vodní nebo jinou
	HS 8403 – Kotle k ústřednímu topení, jiné
	HS 8410 – Turbíny, kola, vodní regulátory
	HS 8413 – Čerpadla i s měřicím zařízením, zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla, vývěvy, vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování a čištění vody a plynů
	HS 8481 – Kohouty, ventily aj. pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8502 – Soustrojí generátorová, elektrické měniče rotační
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 3005 – Vata gáza obinadla ap. zboží
	HS 3006 – Zboží farmaceutické jiné
	HS 8517 – Přístroje telefonní, přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat
	HS 9018 – Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9019 – Přístroje pro mechanoterapii; masážní; psychotechnické aj. přístroje
	HS 9022 – Přístroje rentgenové aj. používající záření
	HS 9402 – Lékařský, chirurgický, zubolékařský nebo zvěrolékařský nábytek
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 3603 – Zápalky, bleskovice, roznětky, rozbušky ap.
	HS 4010 – Pásky, dopravníky, hnací řemeny
	HS 8412 – Motory, pohony ostatní
	HS 8419 – Stroje ke zpracování materiálů změnou teploty
	HS 8428 – Zařízení ostatní zdvihací, nakládací a manipulační
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0102 – Dobytek hovězí živý
	HS 1107 – Slad, i pražený

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1207 – Semena, plody olejnaté, ostatní i drcené
	HS 1710 – Cukr řepný
	HS 1602 – Přípravky, konzervy z masa
	HS 2106 – Přípravky potravinové
	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 2309 – Přípravky k výživě zvířat
	HS 8422 – Myčky, stroje k čištění a plnění lahví aj.
	HS 8430 – Stroje, zařízení žací, mláticí
	HS 8432 – Stroje nářadí pro zemědělství, lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro průmyslovou přípravu výrobu potravin aj.
	HS 8706 – Chassis traktorů, motorových vozidel osob., nákl. aj.
Obranný průmysl	HS 8411 – Motory proudové, pohony turbovrtulové a ostatní plynové turbíny
	HS 8802 – Aerodynamy ostatní lodě kosmické nosiče startovací
	HS 8804 – Padáky i rotující části příslušenství
	HS 9302 – Revolvery pistole ne jiné střelné zbraně
	HS 9304 – Zbraně ostatní, ne zbraně sečné bodné
Stavební průmysl	HS 4410 – Desky třískové ap.
	HS 4906 – Plány výkresy pro účely stavební, průmyslové
	HS 7003 – Sklo lité profilové, ploché, válcované, nezpracované
	HS 7020 – Zboží skleněné ostatní
	HS 7301 – Štětovice z železa, oceli, profily aj., svařované
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8474 – Stroje k třídění, prosévání ap. zemin, kamenů aj.
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8421 – Odstředivky, přístroje k filtrování a čištění
	CPA 37 – Služby související s odpadními vodami

Exportní financování

EGAP v Kazachstánu v minulých deseti letech pojistil 26 případů v hodnotě 5,2 miliardy korun. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely silniční vozidla či různé jedlé výrobky a přípravky. Země čelí řadě ekonomických výzev, nicméně rozsáhlé zásoby nerostných surovin stále skýtají značný potenciál pro další ekonomický rozvoj Kazachstánu. Ekonomika začíná opět výrazněji růst především díky nárůstu ceny ropy. Z pohledu veřejných financí a zadlužení je klíčová nadstandardní výše vytvořených rezerv ve státním fondu. Kazachstán byl v lednu 2019 v rámci OECD zlepšen do 5. rizikové kategorie.